

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Η Μάχη της Χειμάρρας 20-22 Δεκ 1940

Μέτωπο Ηπείρου

«Στις 13 και 14 Δεκεμβρίου 1940 στο Μέτωπο Ηπείρου, οι μονάδες του Α΄ Σώματος Στρατού, προέβησαν στην προπαρασκευή των επόμενων επιθετικών επιχειρήσεων, παρά τη συνεχιζόμενη κακοκαιρία, τις εδαφικές δυσχέρειες και τη σθεναρή ιταλική αντίσταση. Απώτερος σκοπός ήταν η αποκοπή της οδού Τεπελενίου – Αυλώνος, η διάνοιξη της κοιλάδας του Σιουσίτσα ποταμού, καθώς και η αγκίστρωση των εχθρικών δυνάμεων στην περιοχή».

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Σχεδιάγραμμα Επιθετικών Επιχειρήσεων
12 Δεκεμβρίου 1940- 6 Ιανουαρίου 1941

Η Μάχη της Χειμάρρας 20-22 Δεκ 1940

Σχέδιο Επιχειρήσεων

Οι μονάδες του Α' Σώματος Στρατού σχεδίαζαν στο Μέτωπο Ηπείρου:

- Πρώτον, την κατάληψη του κόμβου Τεπελενίου και την εκκαθάριση των κοιλάδων Δρίνου και Ζαγοριά από τη IV Μεραρχία, με απώτερο σκοπό την αποκοπή της οδού Τεπελενίου – Αυλώνας και την αγκίστρωση των εχθρικών δυνάμεων στην περιοχή.
- Δεύτερον, τη διάνοιξη της κοιλάδας του Σιουσίτσα ποταμού, μέσω της κατάληψης του αυχένα Κούτσι και την ταυτόχρονη ενέργεια στον παραλιακό τομέα, με τις δυνάμεις της III Μεραρχίας, ώστε επίσης να αγκιστρωθούν οι εχθρικές δυνάμεις της περιοχής. Με τη διαταγή της 15ης Δεκεμβρίου, το Α' Σώμα Στρατού ανέθετε στις Μεραρχίες την άμεση εκτέλεση των παραπάνω επιθετικών ενεργειών.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Η Μάχη της Χειμάρρας 20-22 Δεκ 1940

Μέτωπο Ηπείρου

Ελληνικές δυνάμεις :

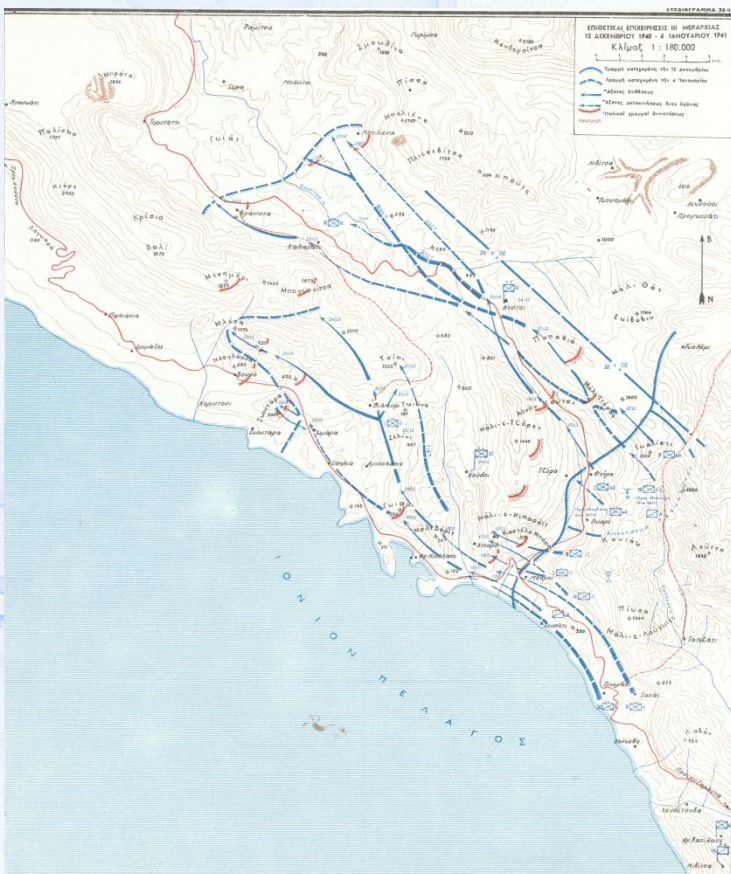
- ✓ Α' Σώμα Στρατού: III Μεραρχία
- ✓ **40 Σύνταγμα Ευζώνων** (Υπαγωγή στις 27/11/1940, από VIII Μεραρχία).
 - II/40 Τάγμα (Υπαγωγή στις 23/11/1940, από το Απόσπασμα Ασημάκη).
 - I/42 Τάγμα (Υπαγωγή στις 29/11/1940, από το 42ο Σύνταγμα Ευζώνων).
 - III/40 Τάγμα (Απόσπασμα του Συνταγματάρχου Θρασύβουλου Τσακαλώτου).
- ✓ **12 Σύνταγμα Πεζικού** (Υπαγωγή στην III Μεραρχία από IV Μεραρχία).
 - I/12
 - II/12 Τάγμα

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Επιθετικές Επιχειρήσεις Α΄ Σ Σ
24 Νοεμβρίου 1940- 6 Ιανουαρίου 1941

Η Μάχη της Χειμάρρας 20-22 Δεκ 1940

Επιχειρήσεις

13 Δεκεμβρίου

- ✓ Το III/40 Σύνταγμα Ευζώνων (Απόσπασμα Συνταγματάρχου Θρασύβουλου Τσακαλώτου) προώθησε το I/42 Τάγμα στην περιοχή Φτέρα – Τζόρα και το II/40 Τάγμα στον ορεινό όγκο Μάλι Ιτέρας με σκοπό την υπερκέραση του αυχένα Κούτσι μέσω της κατάληψης του ορεινού όγκου Παπαθιάς.
- ✓ Το 12ο Σύνταγμα με την επίθεσή του θα αποσκοπούσε στην κατάληψη της γραμμής ύψωμα 117 – Μάλι ε Βάριτ – ύψωμα 613 κοντά στη θάλασσα. Η έναρξη της επιθετικής ενέργειας οριζόταν για το πρωί της 15ης Δεκεμβρίου.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

15 Δεκεμβρίου

- ✓ Τις πρωινές ώρες, επιτέθηκαν τα I και II Τάγματα του 12ου Συντάγματος για την κατάληψη των ανατολικών και δυτικών υψωμάτων του χωριού Κιπαρό. Αν και η επίθεση απέτυχε για το II/12 Τάγμα, ωστόσο, το I/12 Τάγμα κατόρθωσε τη μερική προσέγγιση των ανατολικών κλιτών του υψώματος 613.
- ✓ Το Απόσπασμα του Συνταγματάρχου Τσακαλώτου με το II/40 Τάγμα, εξαιτίας της εχθρικής αντίστασης και του χιονιού, κινήθηκε αργά προς το Μάλι Ιτέρας, μία ισχυρά προστατευμένη περιοχή με χαρακώματα και συρματοπλέγματα από τις εχθρικές δυνάμεις.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

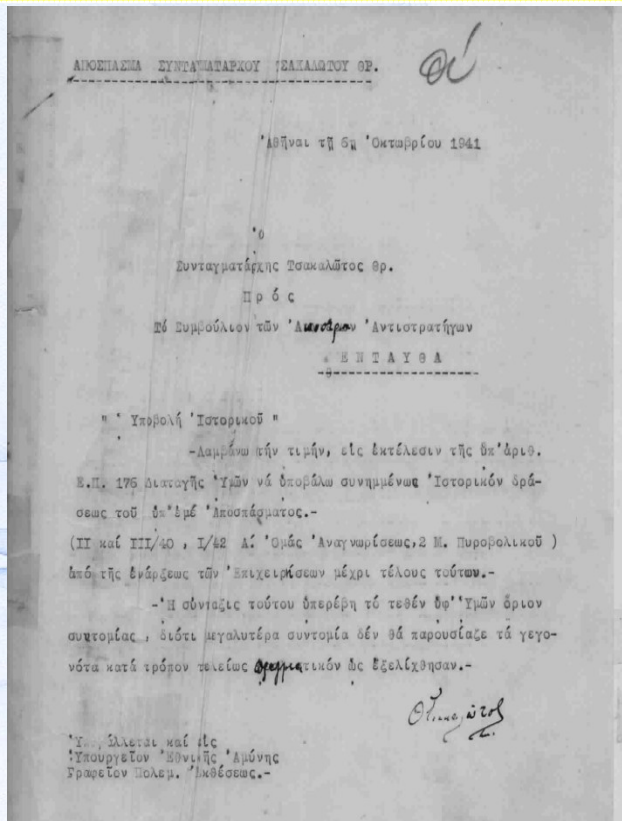
16 Δεκεμβρίου

Από τις 15 έως 17 Δεκεμβρίου, το 12ο Σύνταγμα, υπό των δυσχερών συνθηκών χιονοθύελλας και πυκνής ομίχλης, που δεν επέτρεπαν την υποστήριξη του μαχόμενου, μέρα και νύχτα, Πεζικού από το Πυροβολικό, εκδήλωσε όλες τις μορφές επιθετικής δράσης – συνεχείς, από κοντά, καθώς και αποκρούσεις αντεπιθέσεων. Οι απώλειες των Ιταλών ήταν σημαντικές, αλλά και του 12ου Συντάγματος, αφού έχασε 4 αξιωματικούς και 49 οπλίτες, και τραυματίστηκαν 13 αξιωματικοί και 301 οπλίτες. Το Α΄ Σώμα Στρατού διέταξε, για τις 17 Δεκεμβρίου, συνδυασμένη ενέργεια του δεξιού τμήματος της III Μεραρχίας και του αριστερού τμήματος της IV Μεραρχίας με απώτερο σκοπό την κατάληψή του ορεινού όγκου της Παπαθιάς.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Υποβολή Ιστορικού της Μάχης της Χειμάρρας
Από τον Σχη Θρ. Τσακαλώτο,
προς το Συμβούλιο των Αντιστρατήγων

17 Δεκεμβρίου

Τις πρωινές ώρες, το Απόσπασμα του Συνταγματάρχη Τσακαλώτου εκδήλωσε την επίθεσή του με αποτέλεσμα τη στενή επαφή με την οργανωμένη τοποθεσία της εχθρικής δύναμης, πλησίον των συρματοπλεγμάτων. Ωστόσο, δεν πραγματοποιήθηκε η πλευρική ενέργεια της IV Μεραρχίας από Παπαθιά προς Κούτσι, με συνέπεια το Απόσπασμά του, βαλλόμενο από το εχθρικό πυροβολικό, να περιέλθει σε κλοιό. Η δυσμενής κατάσταση, που περιήλθε, επέβαλε την ταχύτερη έξοδό του.

Την επόμενη ημέρα, αποφασίστηκε αιφνιδιαστική επίθεση, κατά τη νύκτα της 19ης προς 20ής Δεκεμβρίου, μέσω των προπόδων των ορεινών όγκων Μάλι ε Τζόρετ και Μάλι Ιτέρας.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Μεταφορά πυρομαχικών εν μέσω χιονοθύελλης
και δύσεώντων έρεινών δόξων.

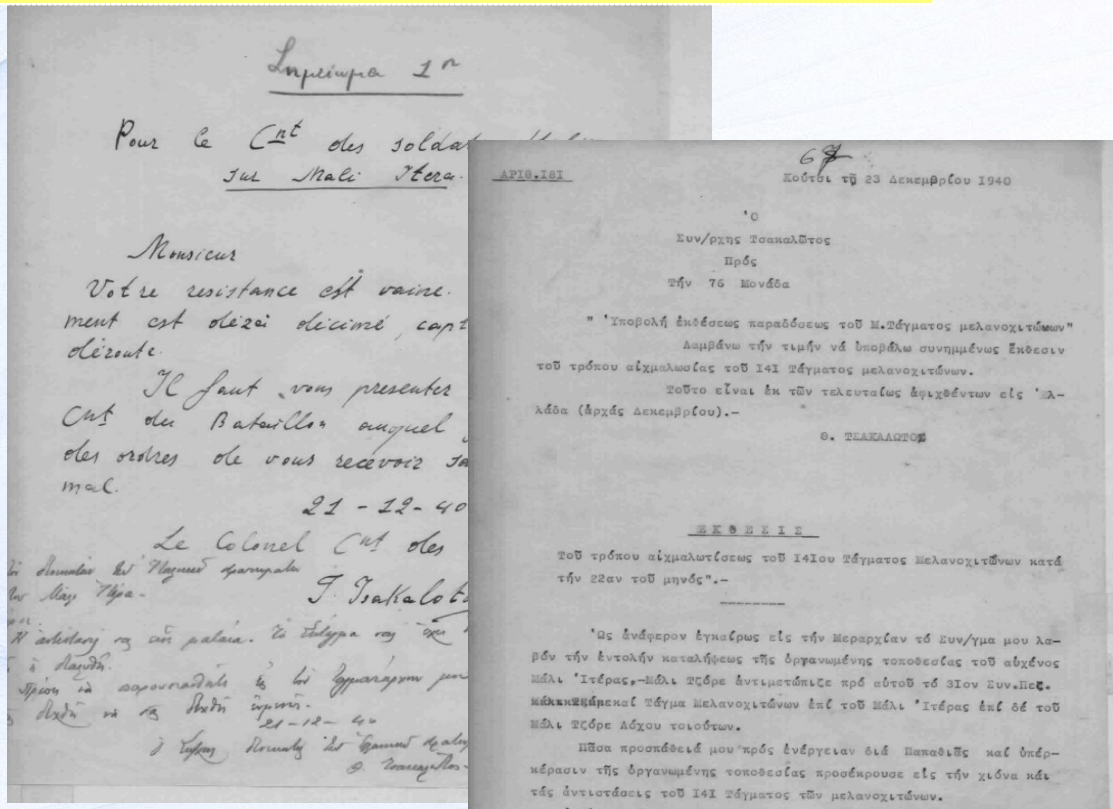
19 Δεκεμβρίου

Από τις πρώτες πρωινές ώρες, τμήματα της III Μεραρχίας, που ενεργούσαν στον παραλιακό τομέα, κατέλαβαν το ύψωμα Γκιάμι. Βορειότερα, το Απόσπασμα Τσακαλώτου εκδήλωσε πετυχημένη αιφνιδιαστική επίθεση κατά του ισχυρά οργανωμένο από τις ιταλικές δυνάμεις Μάλι ε Τζόρετ, που βρισκόταν ανατολικά του αυχένα Κούτσι και της Χειμάρρας. Στον αυχένα Κούτσι συνελήφθησαν περίπου 200 αιχμάλωτοι, ανάμεσά τους ήταν και ο Διοικητής Άμυνας, Αντισυνταγματάρχης Ζαν Ντομένικο (Jan Domenico). Οι απώλειες του Αποσπάσματος ανήλθαν σε 1 αξιωματικό και 13 οπλίτες νεκρούς, 6 αξιωματικούς και 95 οπλίτες τραυματίες.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Σημείωμα Σχη Τσακαλώτου στη γαλλική γλώσσα

Έκθεση Σχη Τσακαλώτου για τον τρόπο αιχμαλώτισης
Του Τάγματος Μελανοχιτώνων

20 -21 Δεκεμβρίου

Στις 20 Δεκεμβρίου, το Απόσπασμα Τσακαλώτου έλεγχε τον αυχένα Κούτσι. Η διλοχία του II/40 Τάγματος συνέχισε να αμύνεται σθεναρά και να απασχολεί τις εχθρικές δυνάμεις επί του Μάλι Ιτέρας. Το μεσημέρι της 21ης Δεκεμβρίου, ο Τσακαλώτος, με σημείωμά του στον Ιταλό διοικητή στο ύψωμα Παπαθιά, κατέστησε σαφές ότι το σώμα του είχε περιέλθει σε κρίσιμη θέση, καθώς η Ελληνική Μεραρχία είχε προχωρήσει περισσότερο από τριάντα χιλιόμετρα δυτικά. Το 141 Τάγμα Μελανοχιτώνων –δύναμης 29 αξιωματικών και 677 οπλιτών– παραδόθηκε. Έτσι, έληξε με ελληνική επιτυχία η μάχη στον αυχένα Κούτσι.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

22 Δεκεμβρίου

Την αυγή της 22ας Δεκεμβρίου, οι ελληνικές δυνάμεις απελευθέρωσαν τη Χειμάρρα. Ο ντόπιος πληθυσμός υποδέχθηκε τα ελληνικά σώματα με ενθουσιασμό. Το Απόσπασμα Τσακαλώτου συνέχισε να κινείται χωρίς αντίσταση προς Καλαράτι με το II/40 Τάγμα και προς Μπολιένα με το I/42 Τάγμα, τα οποία και κατέλαβε μέχρι τις 27 Δεκεμβρίου.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Η σημασία της Μάχης της Χειμάρρας

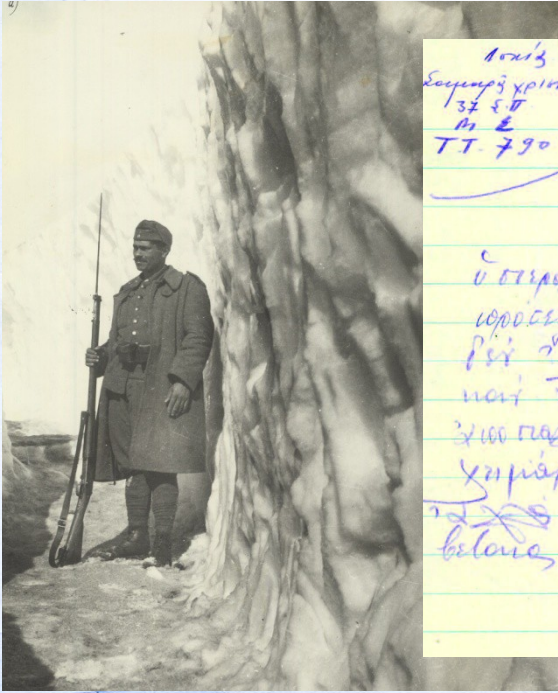
Η επιτυχής έκβαση του σκληρού αγώνα, που διεξήχθη στην περιοχή της Χειμάρρας, είχε ιδιαίτερη σημασία γιατί με την κατάληψη του αυχένα Κούτσι διευκολύνθηκε η πρόσβαση στην κοιλάδα Σιουσίτσα και προς τα περίχωρα του Αυλώνος. Οι ιταλικές δυνάμεις είχαν μεγάλες απώλειες σε αιχμαλώτους, νεκρούς και πολεμικό υλικό.

Στις 24 Δεκεμβρίου, ο Ιταλός Πρωθυπουργός Μπενίτο Μουσολίνι έστειλε στον Ιταλό Διοικητή Ούγκο Καβαλλέρο το ακόλουθο τηλεγράφημα:

«Ο,τιδήποτε σας συμβή διατάσσω ν' αμυνθήτε μέχρις εσχάτων στον τομέα Προγκονάτι – Τεπελένι – Κλεισούρα, ακόμη και αν αύριον ήθελεν είσθαι ούτω τελείως περικυκλωμένος. Σας καθιστώ προσωπικώς υπεύθυνον διά την μετά πλήρους κατανοήσεως εκτέλεσιν της διαταγής μου» (ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Επίτομη Ιστορία του Ελληνοϊταλικού και Ελληνογερμανικού Πολέμου 1940-1941*, Αθήνα, 1985:103).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Από
Σεμπερὸ χριστόφορο
37 5 II
M 2
TT 790

17-1-41 31
Πρὸς
Τὸν Στρατὸν Διεύθυνση Νοτιοῦ Ἑλλάδος
ἐν Ἀθήναις,
ἡ στήριξη καὶ ἡ ἀσφάλεια ἐπιχειρήσεων αὐτῶν
προσπερνῶνται εὐμερῶς ὑμῶν πρὸς τὴν Ἀθήνην
ἐπὶ ὅλῳ καὶ τὰς ἀνεπαρκῶς ἐπιμαρτυρίας
καὶ τὰς ὑποσχέσεις ἐπὶ τῶν προκειμένων
ἐπιμαρτυρίας καὶ ὅπως ὑπάρχει ἐν τῷ Ἀρμυρατικῷ
χρηματῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἰσοτιμιῶν καὶ
ἐπὶ τῶν ἐπιμαρτυριῶν ἐπὶ τῶν ἐπιμαρτυριῶν
καὶ τῶν ἐπιμαρτυριῶν ἐπὶ τῶν ἐπιμαρτυριῶν
Μὲν ὡς ὑμῶν Στρατῶν Χριστοφῶρος
37 5 II TT 790

Στις 6 Ιανουαρίου, το ελληνικό Γενικό Στρατηγεῖο κοινοποίησε στις Μεγάλες Μονάδες την, ἀπὸ τὰ τέλη Δεκεμβρίου, ἀπόφασή του να ἀνασταλοῦν οἱ μεγάλες ἐπιθετικὲς ἐπιχειρήσεις. Το δριμύτατο ψύχος εἶχε προκαλέσει μεγάλες δυσκολίες στις συγκοινωνίες καὶ συνακόλουθα στους ἀνεφοδιασμούς καὶ στις διακομιδές.